

Závazky z deliktů

- aktuální otázky náhrady škody a nemajetkové
újmy

Seminář doktorandů

PF UK Brno, 9. října 2017

JUDr. Petr Vojtek

P+R parkoviště podle ObčZ

Parkoviště označené a provozované v režimu P+R (park and ride, tj. zaparkuj a jed') nemá povahu hlídané garáže nebo zařízení podobného druhu ve smyslu § 2945 o. z., jestliže jeho provozovatel žádným způsobem nedeklaruje ani nevykonává ostrahu a vybavení parkoviště neslouží ke kvalifikovanému zabezpečení umístěných vozidel. Provozovatel takového parkoviště nemá objektivně danou přísnou povinnost (bez ohledu na protiprávnost a na zavinění) hradit škodu na vozidle a jeho příslušenství.

Rozsudek NS ze dne 20. 10. 2016, sp. zn. 25 Cdo 5758/2015 (Rc)

- ústavní stížnost odmítnuta – IV. ÚS 4014/16

Věci vnesené

Cestovní kancelář, která v rámci zájezdu poskytla ubytovací služby prostřednictvím subdodavatele, odpovídá svému zákazníkovi za škodu způsobenou na věcech vnesených do hotelového pokoje v době konání zájezdu podle § 433 odst. 1 obč. zák.

Rozsudek NS ze dne 30. 3. 2016, sp. zn. 25 Cdo 3283/2014 (C 15336)

Nemajetková újma – speciální úprava

Cestovní kancelář odpovídá podle § 852i obč. zák. i za imateriální újmu, která u zákazníka nastala porušením závazků vyplývajících z uzavřené cestovní smlouvy.

Rozsudek NS ze dne 28. 4. 2016, sp. zn. 33 Cdo 747/2015 (Rc 58/2017)

- odkaz na tzv. frankfurtské tabulky

Odpovědnost cestovní kanceláře za porušení závazků vyplývajících z uzavřené cestovní smlouvy podle § 852i obč. zák. v sobě zahrnuje i tzv. náhradu za ztrátu radosti z dovolené; v tomto případě však musí porušení závazku dosáhnout takové intenzity, že je způsobilé objektivně zájezd znepříjemnit. (Soubor C 15638)

Dopravní nehody

Motorové vozidlo je v provozu i tehdy, jestliže v důsledku selhání řidiče vytvoří překážku pro ostatní účastníky provozu (i provozu jiného druhu), která pro ně představuje bezprostřední nebezpečí kolize, a to bez ohledu na skutečnost, zda je v okamžiku škodné události v chodu motor takového vozidla nebo zda se vozidlo stalo bezprostředně před škodnou událostí nepojízdným a z jakých důvodů.

Selháním řidiče se rozumí jakékoliv volní i mimovolní chování, jež je v příčinné souvislosti se vznikem škody, od úmyslného jednání (sebevražedný pokus, útok vozidlem, záměrné poškození vozidla), přes nedbalostní jednání (běžné nehody způsobené porušením pravidel silničního provozu), až po nezaviněná jednání (nezvládnutí složité dopravní situace, zdravotní indispozice).

Rozsudek NS ze dne 18. 3. 2015, sp. zn. 25 Cdo 3925/2013 (Rc 71/2015)

Dopravní nehody

Škoda způsobená motorickou silou (tahem) traktoru při vyprošťování kombajnu zapadlého na poli je vyvolána zvláštní povahou provozu motorového vozidla ve smyslu § 427 obč. zák.

Rozsudek NS ze dne 18. 2. 2015, sp. zn. 25 Cdo 272/2013 (Rc 80/2015)

Dopravní nehody

Závada na elektroinstalaci automobilu zaparkovaného v garáži, která vedla ke vznícení vozu a následnému požáru objektu, zakládá objektivní odpovědnost provozovatele vozidla za škodu způsobenou zvláštní povahou provozu motorového vozidla (§ 427 obč. zák.).

Rozsudek NS ze dne 31. 8. 2017, sp. zn. 25
Cdo 3485/2016

Vypořádání pojišťoven

Jestliže pojistitel jedné z osob, která společně s dalšími osobami odpovídá za škodu způsobenou při dopravní nehodě motorových vozidel, poskytl poškozenému pojistné plnění za způsobenou škodu v plném rozsahu, resp. v rozsahu vyšším než odpovídá míře účasti jím pojištěné osoby, má výplatou takového plnění právo na vypořádání podle míry účasti jednotlivých osob na dopravní nehodě, a to přímo proti pojistitelům ostatních účastníků nehody.

Rozsudek NS ze dne 15. 12. 2015, sp. zn. 23 Cdo 4210/2013 (Rc 47/2017)

Provozovatel letadla

Provozovatelem letadla odpovědným objektivně za škodu způsobenou zvláštní povahou jeho provozu (§ 427 odst. 2 obč. zák.) je vlastník letadla, není-li v leteckém rejstříku uvedena jiná osoba jako provozovatel. Osoba odlišná od vlastníka může být provozovatelem letadla, ačkoliv v leteckém rejstříku zapsána není, jestliže zápis neodpovídá skutečnému stavu věci a právním poměrům ohledně letadla, má-li tato osoba k letadlu taková práva a oprávnění, jež jí umožňují s ním v dostatečně širokém rozsahu disponovat, užívat ho ke své činnosti a vlastním jménem je fakticky provozovat.

Rozsudek NS ze dne 22. 2. 2017, sp. zn. 25 Cdo 1970/2015 (SoRo 7-8/2017)

Tzv. exces při letecké nehodě

Pilot, který je členem občanského sdružení (aeroklubu), neodpovídá ve smyslu § 420 odst. 2 obč. zák. za škodu způsobenou zraněním osoby přepravované při vyhlídkovém letu kluzákem, jestliže občanské sdružení takové lety v jím provozovaných letadlech veřejnosti nabízelo a běžně provádělo za pilotáže členů klubu a jestliže let proběhl způsobem, který se dosavadní praxi nikterak nevymykal, a pilot jej provedl za účelem plnění zájmů aeroklubu, nikoliv svých vlastních zcela odlišných zájmů.

Rozsudek NS ze dne 31. 5. 2016, sp. zn. 25 Cdo 4330/2014 (Soubor C 15818)

Porušení prevenční povinnosti

Provozovatel restauračního zařízení, které není specializováno na tělesně postiženou klientelu, není ani v rámci tzv. generální prevence povinen vybavit prostory zvláštními opatřeními k usnadnění pohybu osob se ztíženou orientací nebo pohyblivostí, jestliže mu to neukládá konkrétní norma stanovící kvalitu či charakter zařízení provozovny za účelem ochrany práv tělesně postižených osob.

Rozsudek NS ze dne 30. 3. 2016, sp. zn. 25 Cdo 5366/2014 (Soubor C 15577)

Porušení prevenční povinnosti

Generální prevenční povinnost poskytovatele zdravotní péče se uplatní spíše výjimečně, zejména ve vztahu k vedlejším či podpůrným činnostem, které nejsou dostatečně přesně pokryty profesními normami a nemají charakter postupů, u nichž je náležitá péče popsána odbornou literaturou či profesními standardy.

Rozsudek NS ze dne 27. 4. 2017, sp. zn. 25
Cdo 2144/2015

Porušení prevenční povinnosti

Ponechání pacienta postiženého dezorientací, poruchami vnímání a ztrátou identity (Alzheimerova choroba ve třetím stupni) bez dozoru v místnosti s okny nezajištěnými proti plnému otevření, představuje porušení prevenční povinnosti provozovatele domova se zvláštním režimem podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

Rozsudek NS ze dne 17. 12. 2015, sp. zn. 25 Cdo 552/2014 (Rc 19/2017)

Porušení prevenční povinnosti

Založení a udržování otevřeného ohně za teplého a větrného počasí v neohrazeném ohništi na povrchu pokrytém suchou trávou v bezprostřední blízkosti jehličnatých porostů přiléhajících k dřevěné pergole sousední nemovitosti a nepřijetí opatření bránících rozšíření ohně je porušením prevenční povinnosti podle § 17 odst. 1 písm. a) zákona o požární ochraně.

Rozsudek NS ze dne 18. 2. 2015, sp. zn. 25 Cdo 1593/2013 (Soubor C 14726)

Porušení prevenční povinnosti

K tomu, aby porušení pravidel sportovní hry vedoucí ke škodě na zdraví mohlo být považováno za porušení prevenční povinnosti ve smyslu § 415 obč. zák., musí mít určitou vyšší intenzitu, tedy musí podstatným způsobem vybočovat z běžného způsobu hry.

Rozsudek NS ze dne 20. 5. 2015, sp. zn. 25 Cdo 493/2015 (Rc 106/2015) - újma na zdraví fotbalisty

- ústavní stížnost – III. ÚS 2357/2015

Odpořědnost státu (prevenční povinnost)

Vydání (změna) územního plánu zastupitelstvem obce je výkonem veřejné správy podle stavebního zákona, svěřené do samostatné působnosti obce, a nárok účastníka na náhradu tím způsobené škody, který nepodléhá režimu náhrady za změnu v území podle § 102 odst. 2 stavebního zákona, se posuzuje podle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem.

Rozsudek NS ze dne 27. 10. 2015, sp. zn. 25 Cdo 3444/2013 (Rc 89/2016)

Odpovědnost státu

V případě tzv. povinného očkování nevykonává poskytovatel zdravotní péče vůči pacientovi veřejnou moc a jeho odpovědnost za újmu na zdraví způsobenou okolnostmi, které mají původ v povaze aplikované vakcinační látky podle § 421a obč. zák., není vyloučena zákonem č. 82/1998 Sb.

Rozsudek NS ze dne 27. 5. 2015, sp. zn. 25
Cdo 3953/2014 (Rc 7/2016)

Odpovědnost státu

Za škodu způsobenou provozní činností může provozovatel odpovídat, vznikla-li škoda v důsledku provozování vodního díla spojeného s udržováním určité výšky hladiny vodního toku, nikoliv pro samotný výkon rybářského práva podle zákona č. 99/2004 Sb.

Usnesení NS ze dne 26. 6. 2013, sp. zn. 25 Cdo 1661/2012 (Soubor C 12721) – zrušen nálezem II. ÚS 3000/2013

Neplatí automaticky, že by při naplnění zákonných předpokladů odpovědnosti za škodu byla odpovědnost škůdce vyloučena tím, že plní právní povinnosti, uložené právním předpisem nebo individuálním právním aktem orgánu veřejné moci. Je pojmovým znakem právní regulace, že může působit újmu jejím adresátům, a to buď přímo formou omezení či zákazů či nepřímo například právě tím, že regulovaná činnost založí odpovědnost za škodu.

Rozsudek NS ze dne 26. 1. 2016, sp. zn. 25 Cdo 564/2015 – ústavní stížnost odmítnuta – III. ÚS 1468/2016

Odpovědnost státu

Vznik nemajetkové újmy způsobené výkonem veřejné moci zpravidla nelze dokazovat (jde o stav myslí poškozené osoby). V řízení se tak obvykle zjišťuje, zda jsou dány objektivní důvody, aby se dotčená osoba mohla cítit poškozenou, tedy zda vzhledem ke konkrétním okolnostem případu by se i jiná osoba v obdobném postavení mohla cítit dotčenou ve složkách tvořících ve svém souhrnu nemajetkovou sféru jednotlivce.

Rozsudek NS ze dne 20. 1. 2016, sp. zn. 30 Cdo 2865/2015 (Soubor C 15344)

Odpovědnost státu

Sama skutečnost, že se advokát v rámci výkonu svého povolání a v důsledku nesprávného úředního postupu orgánu veřejné moci ocitl v konfliktní, emočně vypjaté, stresující či lidsky nepříjemné situaci, nepředstavuje vznik nemajetkové újmy, za kterou by odpovídal stát, nejde-li o zjevný exces v porovnání s obdobnými situacemi, které jsou s výkonem advokacie běžně spojené.

Rozsudek NS ze dne 11. 11. 2015, sp. zn. 30 Cdo 3849/2014 (Rc 90/2016)

Odpovědnost státu

Snížení obvyklé ceny vozidla v důsledku plynutí času není v příčinné souvislosti s nepřiměřeně dlouhým řízením o schválení jeho technické způsobilosti.

Rozsudek NS ze dne 14. 1. 2016, sp. zn. 30 Cdo 4973/2014 (Rc 35/2017)

Skutečná škoda

Vedle nákladů na provedení opravy poškozeného vozidla se lze domáhat náhrady škody odpovídající rozdílu mezi jeho tržní hodnotou před poškozením a po opravě.

Nález ÚS ze dne 27. 4. 2017, sp. zn. II. ÚS 795/16

Skutečná škoda

Jestliže byly poškozenému nahrazeny náklady na opravu vozidla po nehodě, avšak po provedené opravě se hodnota vozidla nedostala na úroveň původní obvyklé ceny, je zde stále majetková újma poškozeného, způsobená na vozidle, a to v rozsahu rozdílu mezi obvyklou cenou vozidla před poškozením a obvyklou cenou vozidla po opravě, k jejíž náhradě je škůdce povinen.

Rozsudek NS sp. zn. 25 Cdo 2782/2017 – řešeno již podle o. z.

Náklady léčení po nálezů ÚS

Nárok na náhradu nákladů péče o nesoběstačnou osobu poškozenou na zdraví a o její domácnost náleží přímo poškozenému, nikoliv třetí osobě, která péči v potřebném rozsahu a nad rámec běžné a standardní rodinné spolupráce a solidarity osobně vykonává, aniž na ni vynakládá finanční prostředky.

Rozsudky NS sp. zn. 25 Cdo 786/2016 a 25 Cdo 1250/2016

- návrat k Rc 44/2015 (po nálezů I. ÚS 2224/15)

Promlčení - ztráta na výdělku

Promlčení nároku na náhradu za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti podle § 447 obč. zák. se s ohledem na dobu jeho vzniku a dobu jeho uplatnění u soudu posuzuje podle § 106 obč. zák., zatímco promlčení postupně vznikajících nároků na jednotlivá měsíčně se opětuující plnění v jeho rámci se s ohledem na § 110 odst. 3 obč. zák. a na jejich splatnost řídí ustanovením § 101 obč. zák.

Rozsudek NS ze dne 27. 1. 2016, sp. zn. 25 Cdo 4617/2014 (Rc 37/2017)

Promlčení

Nedostálo-li žalované město svému slibu napravit porušení právní povinnosti a vyřešit nároky poškozených cestou soudního sporu proti třetí osobě, je jím vznesená námitka promlčení v rozporu s dobrými mravy, jestliže žalobci nárok uplatnili opožděně nikoliv pro svou liknavost či nedbalost, nýbrž pro zdrženlivost vůči žalovanému, od něž důvodně očekávali smírné řešení a spolehli se na jeho ujištění, že k uspokojení nároků provede nezbytné právní kroky.

Rozsudek NS ze dne 24. 9. 2015, sp. zn. 25 Cdo 3319/2013 (Soubor C 15368)

- srov. § 647 o. z. – stavení běhu promlčecí lhůty po dobu mimosoudního jednání

Promlčení

Pozůstalý rodič je pro potenciální střet svých zájmů se zájmy nezletilých dětí vyloučen ze zastupování při uplatňování nároků dětí na náhradu nákladů na výživu po smrti druhého rodiče a do doby, než je nezletilým dětem ustanoven kolizní opatrovník, nepočíná běh promlčecí doby k uplatnění těchto nároků.

Rozsudek NS ze dne 27. 10. 2015, sp. zn. 25 Cdo 3782/2013 (Rc 100/2016)

Nemajetková újma na zdraví

Jsou-li bolesti trvalým následkem poškození zdraví, odškodňují se v rámci náhrady za ztížení společenského uplatnění.

Rozsudek NS ze dne 16. 12. 2015, sp. zn. 25 Cdo 3228/2014 (Rc 7/2017)

Nemajetková újma na zdraví

Na dědice poškozeného, který utrpěl újmu na zdraví v době do 31. 12. 2013, přechází děděním nároky na náhradu za bolest a ztížení společenského uplatnění podle § 444 odst. 1 obč. zák., jestliže poškozený zemřel po uvedeném datu, avšak tyto nároky za svého života uplatnil u soudu. Tehdy totiž právo poškozeného na náhradu za bolest a ztížení společenského uplatnění smrtí poškozeného nezaniká a v plné výši se stává předmětem dědického řízení za podmínek uvedených v § 1475 odst. 2 o. z.

Usnesení NS ze dne 27. 4. 2017, sp. zn. 25 Cdo 3556/2016

Nemajetková újma na zdraví - nová pracovníprávní úprava

Zákon č. 205/2015 Sb., kterým se mění zákoník práce a zrušuje zákon č. 266/2006 Sb., o úrazovém pojištění – účinný od 1. 10. 2015

§ 271c

Náhrada za bolest a ztížení společenského uplatnění

(1) Náhrada za **bolest a ztížení společenského uplatnění** se poskytuje zaměstnanci jednorázově, a to **nejméně** ve výši podle právního předpisu vydaného k provedení odstavce 2.

(2) **Vláda stanoví nařízením výši náhrady za bolest a ztížení společenského uplatnění** odpovídající vzniklé újmě, způsob určování výše náhrady v jednotlivých případech a postupy při vydávání lékařského posudku včetně jeho náležitostí ve vztahu k posuzované činnosti.

Nemajetková újma na zdraví - nová pracovníprávní úprava

Nařízení vlády č. 276/2015 Sb., o odškodňování bolesti a ztížení společenského uplatnění způsobené pracovním úrazem nebo nemocí z povolání

Vyhláška č. 277/2015 Sb., o postupu při určování výše náhrady za bolest a za ztížení společenského uplatnění příslušníků bezpečnostních sborů

- definice bolesti a ZSU
- bodový systém převzatý (s úpravami) z vyhlášky č. 440/2001 Sb.
- hodnota 1 bodu 250,- Kč
- chybí kritéria pro zvýšení náhrady soudem

Kritika v nálezu Ústavního soudu ze dne 16. 2. 2016, sp. zn. IV. ÚS 3122/2015

Princip legitimního očekávání

Závěr o možnosti využití vyhlášky č. 440/2001 Sb. v souladu s přechodnými ustanoveními o. z. dovolací soud činí při vědomí kritiky bodového systému odškodnění nemajetkových újem na zdraví podle podzákoného předpisu, kterou vyslovil Ústavní soud v pracovněprávním sporu v odůvodnění nálezu ze dne 16. 2. 2016, sp. zn. IV. ÚS 3122/15. I v nyní projednávané věci byl sice použit vyhláškový systém, ovšem způsobem, který nevyvolává pochyby o jeho vhodnosti, neboť odvolací soud s jeho pomocí provedl objektivizaci obtíží poškozeného a neopomenul takto zjištěnou částku podrobit úpravě a individualizoval (či personalizoval) ji odpovídajícím způsobem s přihlédnutím ke konkrétním poměrům poškozeného, čímž dospěl k odůvodněné a proporcionální výši náhrady srovnatelné s případy podobného charakteru. Takový přístup jako ústavně konformní ostatně akceptoval Ústavní soud například i v usnesení ze dne 16. 6. 2016, sp. zn. I. ÚS 1162/15.

Metodika NS k § 2958 o. z.

Právě za účelem objektivizace a medicínské klasifikace vytrpěných újem na zdraví vypracovala česká justice systém označovaný jako Metodika Nejvyššího soudu k náhradě nemajetkové újmy na zdraví (§ 2958 o. z.), jejíž základní východiska byla publikována pod č. 63/2014 Sb. rozh. tr. Tento systém je založen na upravené metodice Světové zdravotnické organizace (WHO), nazvané v české verzi Mezinárodní klasifikace funkčních schopností, disability a zdraví (ICF), a to tak, aby u trvalých zdravotních následků, ztěžujících poškozenému společenské uplatnění, bylo možno lékařskou diagnostikou vyjádřit a objektivizovat nepříznivé dopady zdravotních potíží do všech životních činností člověka a ve srovnání s jinými případy kvalifikovat rozsah omezení či vyřazení poškozeného z různých sfér společenského zapojení (takový systém označil za vhodný i Ústavní soud v nálezu ze dne 16. 2. 2016, sp. zn. I ÚS 3122/2015, viz body 24. a 25.). Součástí takového přístupu je i tzv. subjektivizace (personalizace) výpočtem zjištěné částky, tedy její individuální úprava s ohledem na konkrétní poměry poškozeného, zejména věk, rozsah a kvalitu předchozího společenského zapojení, případně další významné okolnosti uvedené v § 2957 o. z. Lze uzavřít, že **postup popsany v Metodice Nejvyššího soudu má plnit zákonný princip slušnosti (§ 2958 věta druhá o. z.) i požadavek legitimního očekávání (§ 13 o. z.).**

Metodika NS k § 2958 o. z.

K podání znaleckého posudku podle Metodiky Nejvyššího soudu k nemajetkové újmě na zdraví, který je pro soud základem pro určení náhrady za ztížení společenského uplatnění (§ 2958 o. z.), **je odborně způsobilý znalec z oboru zdravotnictví, odvětví stanovení nemateriální újmy na zdraví, aniž by byla vyžadována jeho kmenová odbornost pro dané postižení.** Požadavek, aby posudek podal znalec, který je znalcem jak v odvětví stanovení nemateriální újmy na zdraví, tak v odvětví, do kterého nejbližše spadá posuzovaná újma na zdraví, je požadavkem nad rámec stanovený Metodikou Nejvyššího soudu i nad rámec nutného zjištění skutkového stavu, o němž nejsou důvodné pochybnosti podle § 2 odst. 5 tr. ř., a nad rámec zjištěného skutkového stavu podle § 153 odst. 1 o. s. ř., vycházejícího mimo jiné ze spolehlivě zjištěných sporných skutečností (§ 6 o. s. ř.).

Metodika NS k § 2958 o. z.

Ve sporu o náhradu za vytrpěnou bolest je přípustné, aby posudek ke stanovení výše bolestného podle Metodiky Nejvyššího soudu k náhradě nemajetkové újmy na zdraví (Rc 63/2014) podal znalec, který není znalcem jmenovaným pro odvětví stanovení nemateriální újmy na zdraví, jestliže při ohodnocení plně respektuje principy odškodnění bolesti uvedené v Metodice.

Rozsudek KS v Praze ze dne 23. 5. 2017, sp. zn. 25 Co 153/2017

Adhezní řízení

Nepřizná-li soud v trestním (adhezním) řízení zcela uplatněný nárok na náhradu za usmrcení osoby blízké z jakéhokoliv důvodu, například s poukazem na spoluzavinění poškozeného, a se zbytkem nároku odkáže pozůstalé na řízení ve věcech občanskoprávních, nejde v tomto rozsahu o věc pravomocně rozsouzenou a lze ji v občanskoprávním řízení znovu projednat, aniž by byl soud vázán závěrem trestního soudu o spoluzavinění poškozeného.

Usnesení NS ze dne 25. 5. 2017, sp. zn. 25 Cdo 1689/2017

Závažné ublížení na zdraví (§ 2959 o. z.)

Při určování výše peněžité satisfakce podle § 13 odst. 2 a 3 obč. zák. za nemajetkovou újmu spočívající v zásahu do osobnostních práv fyzické osoby v důsledku těžké újmy na zdraví blízké osoby, ke kterému došlo ještě před účinností novely obč. zák. provedené zákonem č. 47/2004 Sb. tj. před 1. 5. 2004, která do § 444 vložila nový odstavec 3 o jednorázovém odškodnění v případě usmrcení, může soud použít § 444 odst. 3 obč. zák. jako vodítko pro určení přiměřené výše peněžité zadostiučinění.

Usnesení NS ze dne 27. 9. 2012, sp. zn. 30 Cdo 947/2011

Usnesení Ústavního soudu ze dne ze dne 25. 2. 2014, sp. zn. I. ÚS 4814/12

Závažné ublížení na zdraví (§ 2959 o. z.)

Rozsudek VS v Olomouci ze dne 10. 5. 2016, sp. zn. 4 To 18/2016

Srovnání nemajetkové újmy při usmrcení a při trvalém vegetativním stavu osoby blízké – podle § 2959 o. z.

– matce, jejíž syn je ve vegetativním kómatu, přiznáno 480 000 Kč

Usmrcení osoby blízké

Ke kritériím pro stanovení výše nemajetkové újmy způsobené smrtí osoby blízké náleží zejména intenzita vztahu žalobce se zemřelým, věk zemřelého a pozůstalého, otázka hmotné závislosti pozůstalého na usmrcené osobě, morální zadostiučinění ve formě právního postihu žalovaného (zpravidla trestněprávní sankce), míra zavinění, míra spoluzavinění usmrcené osoby, postoj žalovaného (lítost, náhrada škody, omluva aj.), dopad události do sféry původce, majetkové poměry žalovaného.

Rozsudek NS ze dne 18. 6. 2014, sp. zn. 30 Cdo 2535/2013 (Soubor C 14144)

Usmrcení osoby blízké

Je-li pozůstalý natolik útlého věku a zemřelá blízká osoba natolik vysokého věku, že se mezi nimi nejen ke dni smrti zemřelé osoby citové vztahy nerozvinuly a ani nelze důvodně předpokládat, že by se při obvyklém běhu událostí rozvinuly v budoucnu, nemá pozůstalý právo na jednorázovou náhradu nemajetkové újmy vzniklé usmrcením osoby blízké.

Rozsudek NS ze dne 20. 10. 2016, sp. zn. 25 Cdo 173/2016

- rozhodováno podle § 444 odst. 3 obč. zák.
- neschváleno do Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek
- ústavní stížnost odmítnuta – IV. ÚS 1/17

Usmrcení osoby blízké

IV. ÚS 1/17

Z ústavního hlediska nelze právním závěrům, podle nichž je třeba při aplikaci ustanovení § 444 odst. 3 obč. zák. mimo jiné zvažovat i možnou intenzitu vztahu pozůstalého se zemřelým a jejich věk, schopnost si ztrátu plně uvědomit apod., nic vytknout. Ústavní soud připomíná, že při výkladu zákona je třeba především vycházet z jeho smyslu a účelu. V daném případě jde především o odškodnění nemajetkové újmy, ke které musí skutečně dojít. Ze skutečnosti, že Nejvyšší soud při výkladu a aplikaci ustanovení § 444 odst. 3 obč. zák. nepostupoval mechanicky, ale naopak respektoval smysl a účel uvedeného ustanovení o náhradě škody, nelze dovozovat neústavnost rozhodnutí.

Usmrcení osoby blízké

Majetkové poměry škůdce

**Usnesení NS ze dne 16. 12. 2015, sp. zn.
8 Tdo 1400/2015**

- uplatní se zde tzv. moderační právo podle
§ 2953 odst. 1 o. z. ??

Usmrcení osoby blízké

Majetkové poměry škůdce

Nález Ústavního soudu ze dne 9. 8. 2016, sp. zn. I. ÚS 3456/15

- požaduje zejména důkladné zjištění intenzity vztahu pozůstalých s usmrcenou osobou
- zdůrazňuje požadavek, aby nedošlo k finanční likvidaci škůdce (§ 2953 o. z.)
- z hlediska majetkových poměrů škůdce není významná okolnost, že je pojištěn pro odpovědnost
- za vysoké považuje částky pro tři osoby v celkovém souhrnu asi 2.400.000 Kč

Usmrcení osoby blízké

Nález Ústavního soudu ze dne 22. 12. 2015, sp. zn. I. ÚS 2844/14

- hrubé a opakované pochybení lékařů porušující Hippokratovu přísahu a naplňující znaky trestného činu

- smrt 15-letého syna a bratra (1.700.000 Kč a 1.000.000 Kč nebo 1.000.000 a 600.000 Kč ?)

body 53. a 54. – kritéria

body 56. a 57. – proporcionalita – zdůvodněné srovnání s jinými typy újem

Usmrcení osoby blízké

Rozhodnutí po nálezu I. ÚS 2844/14

Rozsudek KS v Ostravě ze dne 25. 8. 2016, sp. zn. 23 C 240/2008

- ve výsledku přiznány částky 1.700.000 a 1.000.000 Kč
- zdůvodněn rozdíl od mediálních žalob

Usmrcení osoby blízké

Aktuální judikatura soudů v adhezních výrocích - výraznější rozptyl částek oproti dřívější judikatuře k ochraně osobnosti

- důvod ke zvýšení původní částky na pětinasobek (KS v Českých Budějovicích, sp. zn. 4 To 357/2015)
- dosud nejvyšší částka 6.000.000 Kč (OS v Hodoníně, sp. zn. 2 T 30/2015)
- oproti tomu řada rozhodnutí odvíjí své úvahy od 240.000 Kč (často dvojnásobek)

Usmrcení osoby blízké

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 12. 4. 2016, sp. zn. 4 Tdo 1402/2015

700.000 Kč náhrady nezletilému dítěti za usmrcení matky při dopravní nehodě

- první zásadní rozhodnutí NS podle § 2959 o. z.
- shrnuje základní východiska
- usměrňuje další rozhodování jak v adhezním řízení, tak v civilních sporech
- potřeba dalšího rozvinutí

! ústavní stížnost - III. ÚS 2043/2016

Usmrcení osoby blízké

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 5. 2016, sp. zn. 6 Tdo 1421/2015

- navazuje na 4 Tdo 1402/2015
- dopravní nehoda – usmrcení otce (dědy)
- manželka a dcera – po 500 000 Kč
- vnuci – po 300 000 Kč
- výrazný pozitivní vztah zetě k tchánovi – 200 000 Kč

Usmrcení osoby blízké

Možné řešení - využití statistického údaje – viz Metodika NS?

20-násobek hrubé měsíční nominální mzdy na přepočtené počty zaměstnanců v národním hospodářství za rok předcházející roku, v němž vznikl nárok (viz též KS v Ostravě, sp. zn. 6 To 404/2015)

rok 2013 – 25.128 Kč, tj. **502 560 Kč pro rok 2014**

rok 2014 – 25.686 Kč, tj. **513 720 Kč pro rok 2015**

rok 2015 – 26.467 Kč, tj. **529 340 Kč pro rok 2016**

rok 2016 – 27 589 Kč, tj. **551 780 Kč pro rok 2017**

Usmrcení osoby blízké

Děkuji Vám za laskavou pozornost

Petr Vojtek